

UPRZYW. WIADOM.

z CUDZYCH

KRAIOW.

A N N O

1731.

z Włoch.

z *Genii* d. 26. Maj, Ostatnieysze li-
sty z Wyspy *Corfica* nazwaney donoszą,
że Málkontenci Miásta *Algaíola*, *Capra-
ia* y *St Fiorenzo* pod swoją władzę pod-
biwszy, dálej ku *Calvi* y *Ajaccio* w po-
dobney poszli imprezie y pomienione
mieyscá scisłym okráżyli obleżeniem.
W mieście *St-Fiorenzo* znaczną prochu
provizyá y trzy tysiące Muszkietow,
które dla pewacy potencyi ztamtąd spro-
wadzić miáno, znaleźli. Na takową te-
dy á coráz bardzicy gorę biorącą Mál-
kontentow ármaturę zápatrując się Gu-
bérnátor y Kommendánt Miásta Stofe-
cznego *Bastj*, wszystkie domy rekreacyi-
ne y przedmieścia w koło Miásta będą-
ce, rozwalić kazał, przysposabiając się
do jáko náydoskonálzey defensyi prze-
ciwko tymże rebellizantom, ieżeli by się
pomienione Miásto Stofeczne áttakować
wáżyli. Wyspá *Corfica* 450. przed ná-
rodzeniem Chrystusa P. była Krolestwé,
w którym ná ow czás *Hetrurj* byli o-
śiedli, w krotce zaś potym Kártagincń-
czykowic óną Wyspá ná morzu Szrzo-
do-

ziemnym opánowali; pod czás Puniyskiey
woyny jednak wszystkie Wyspy ná Mo-
rzu Szrzo-ziemnym, oraz y *Corfica* Rzy-
mianom poddać się musiály. Po náro-
dzeniu Páńskim *seculo* 9. Sáraceniowie
toż Krolestwo ochłonęli y blisko 300. lát
nim rządžili, aż 12. *seculo* ciż Sáraceni
ztamtąd wyrugowani byli, á od tego czá-
su pomienioná Wyspá nieodmiennie pod
nászą zostáwała władzą. Roku przeszle-
go 1730. mieszkanie tameczni wielce
niebezpieczne podnieśli bunt, ktore ie-
dnák zá pomocą innych potencyi tego
roku uskromione y uspokojone bydź
máią, kiedy dobrá jest nádzieja, że Cesarz
IMć kilka Regimentow ná rozgromienie
rebellizántow támcz transportować káže.

z Hiszpánii.

z *Sevilj* d. 22. Maj, Krol IMć do zu-
pełnego przyszedłszy zdrowia, codzién-
nie tu *in intimo Consilio* bywá przytomny,
ná czymby przerzeczony deliberacye
zawisły y iákieby kuryerow bez przestán-
ku tam y sam przebiegájących były kó-
missa, dotąd rzetelnie doćiec nie móžná,
ieśt iednak wielu tego zdania, że się in-
te-

teres Dworu naszego z Dworem Austriackim dotąd odwlecze, aż się pokáže, czyli Xiężną Pármy Syną, czyli też córkę urodzi. Teraz tu zaczyna się *Ludus Equestris* y Hárce Báwołow, które według dawnego zwyczaju w Mádrycie około S. Iana odprawować się zwykło, iako *sub N. LIII.* § o Hiszpáni obszerniey doczytać się może. Przy tym walczeniu, które się w przeszłą sobotę w przytomności Krola IMéi, całego dworu y wszystkich Ministrow náypierwey zaczęło, dwa konie zabito y dwóch Káwalerow śmiertelnie rániono. Dnia iutrzeyszego drugie walczenie nastąpi, które przez dwie niedziele trwać będzie. Młodzi Káwalerowie przed zaczęciem takowey utarczki y walczenia przez kilká miesięcy ćwiczą się, ztąd jeden nád drugiego popisac się y pokazać usiłuje, á który o sobliwą iaką sztuką znákomitszym przed innemi stánie Kándydátem, ten do większey godności y promóeyi Krolewskicy ściele sobie drogę. Rycerskiego igrzyská tego pierwszým Autorem był *Ferdinandus Catholicus* násládując w tej mierze Greków, z których dawnemi czasy *Ludus Olympicus* był sławny y u národu tego bárdzo wzięty, máiąc od Miásta *Olympia* swoią denominacyą. Greków álbowiem tá była imprezà, áby tym sposobem młodź w Rycerskich działách ćwiczonà y do wojennych fatyg przy sposobionà była, jedni skokiem, drudzy ciskaniem y rzucaniem, inni ręczną między sobą utarczką siły doświadczáli, ábo też dziłkie zwierzęta waleczną rękę dobiliáli y tym podobnemi zabawiali się ákcyami, kto tedy w takowym igrzysku o sobliwym iakim innych uprzedził dziełem, Láurowym ukoronowany był wieńcem, przez co większą, niżeli Hetmán Rzymki po zwyciężonym nieprzyjacielu w Rzymie Tryumf odprawuający, sobie przywłaszczał sławę. *Ludum Olym-*

picum pierwszy *Pelops*, od którego się Wyspà *Peloponnesus* nazywa, ku czci *Iovis Olympij* roku 2634. wynalazł á gdy zà czasem był zániedbány, więc *Atreus* Krol Mycenijski á potym sławny *Hercules* temuż go Bożkowi znówu wystáwili. Ná ostaték pewny imieniem *Iphitus* roku 3174. ku czci policzonego między Bogow *Herkulesa* powtórnie toż igrzysko wznowił tym sposobem: żeby się co 4. lata ágitowáło, z kąd też *Chronologia* ułożonà y regulowanà, á co czwarty rok *Olympias* był nazwany. Turcy w tym także Greków násládują, kiedy młodź w Saráiu różne odprawuie *exercitia*, ktorými się pewnych czasów przed samym popisue Cesarzem.

z Fráncyi.

z *Fontainebleau* d. 7. Jun. W przeszły poniedziałek Krol IMé szczęśliwie tu stánął, zà którym y Krolowà IcyMé w przyszły wtorek tu *speratur*. Kárdynał IMé de *Fleury* z IMéją *Chauvelin*, który pieczęć Krolewką má w schowaniu, do dobr iego poiechál, máiąc tamże kilká dni zabawić, á potym do *Fontainebleau* pospieszyć. IchMé Cesarzki, Hiszpáński, Angielski y Hollenderski Posłowie w też się wybieráli drogę, ponieważ Dwór cały przez znaczny czas tamże rezydować umyslił. IMé Xdz Biskup de *Boulogne* dnia onegdáyszego nágle á rák ciężko ná zdrowiu západł, że o rekonwalescencyi iego wątpią. Temi dniami z *Toulon* trzy Okręty do *Levante*, miánowicie do Wyspy *Cyprus* y *Rhodus* popłynęły. Pómiennie Wsypy leżą w Azyi w Prowincy *Natolij* y pod Turecką zosiłają władzà. Báwelnà ná tych Wsypách wysmienitsza jest nád inne w całej Azyi. Miedź, którà się ná Wyspie *Cyprus* z kruszczowámeczných dobywà, u wizerkich národów w wielkim jest szacunku, koperwàs także y sol mineralnà, ktorými

to rzeczami na 100. Okrętów co rocz-
nie natładuię, w wielkiej są stymie. Korá-
le czerwone, Agáty, Szmárągdy y kry-
ształ tãmeczne nie pospolitą mają cenę,
do Europy sprowadzone. Wyspá *Cyprus*
iedną z náypiękniejszych y náywefel-
szych Wysp na całym świecie, za da-
wnych czasów Wenerze Bogini rosko-
szy była konsekwrowana. Pod czas Mo-
narchii Perskiej swoich osobliwych miá-
ła Krolow, którzy iednak náywyższy
zwierzchności Perskiej podlegali. Ro-
ku potym 56. przed naródeniem Pán-
skim Wyspá *Cyprus* przysłał pod władzę
Rzymian, a przy podzieleniu Cesarstwa
Rzymskiego tá Wyspa do wschodu od-
łączona była. Roku 1192. po Naródcz-
niu Páńskim osobliwe Krolestwo z niey
uformowano, które potym roku 1475.
Wenetowie dobrym sposobem pod swoje
posłuszeństwo przyprowadzili. Roku zaś
1571. przerzeczona Wyspá w Tureckie
wpadła ręce, w których po dziś dzień
zostáie. Wyspá *Rhodus* daley ku Grecyi
leży, na niey iest Kolosuwági godny, z kąd
Obywatele tãmeczni pospoliście *Colossi* ná-
zwáni byli. Pomieniony Kolos był w
Statuy Męzkiej z spiży ulány 80. łokci
wysoki, którego *artifex* nazywał się *Chares*,
*Rhoden*czykowie zaś *A. m.* 3242. tenże
posąg na część stońcá redukowali, leży-
wszy na to 300. tálentow, káždy po 1083
tálerow ráchuiąc. Wielki pálec taki był
duży, że go obiema rękami objąć nie-
możná było, a między nogami Okręt wy-
borne mógł mieć prześięcie, y ztąd prze-
rzczoneá Statua *inter 7. Orbis miracula*
była policzona, inne sześć tu się niżej
wyrázaia, iáko to Obráz *Iovis Olympi* (2)
Mausoleum (3) Wieżá *Pharus* przy E-
gypcie (4) mury Bábylonskie (5) Ko-
ściół Diány (6) wielkie Pyramidy álbo
Obelisci w Egypcie. Roku 3727 tá stá-
ruá wywrocila się przez trzęsienie ziemi,
która przez 485. lát státa nicnaruszoná.

Iednę pod czas trzęsienia ziemi zlámaná
miała nogę, dla czego tá tak wielká má-
chiná przez 875. na iednym mieyscu o-
báloná leżała, aż do przybycia Sárace-
now, którzy roku P. 653. tę Wyspę pod
swoią moc podbiwszy, przerzeczonaá stá-
tuę zlámac y spiżowe sztuiki na 900.
wielbládách do Egiptu záwiesć kázali,
ráchuiąc tedy na iednego wielbládá po
10. centnárow, uczyniloby 9. tysięcy
centnárow wági. Za czasów woyny Tro-
iáńskiej *A. m.* 2757. pánował na tcy Wy-
spie Krol *Tlepolemus* Syn náaturalny Her-
kulesa, po nim zaś siedm Krolow rządzi-
ło, a między niemi był *Cleobulus* zná-
czny, y policzony między 7. Mędrców
Greckich. Potym toż Krolestwo od Sá-
rácenow zburzone przez 656. lát rządó-
nych podlegało, aż w roku 1309. Ioán-
nitowie Orderu Rycerskiego, będąc wy-
gnáni z ziemi świętej, pomienioná Wy-
spę sobie podbili, z kąd *Equites Rhoden-
ses* názwáni byli; lecz gdy iá roku 1522
od Turkow znów odebráno, więc Ká-
rol V. Cesarz Wyspę Máltę tymże Ká-
wálerom ustąpił, którą do tych czas *possi-
dent* y po dziś dzień tym się tytułem zá-
szczycáia.

z Dánii.

z Kopenbagi d. 7. Jun. Dniá wczoráy-
szego Koronácyá oboygá Krolestwa Ich-
Mćiow w *Friedrichsburgu* z wielką odpra-
witá się mágnificencyą, gdzie iák tylko
Ministrowie, Káwalerowie y Dworzanie
o 10. godzinie u Dworu stáneli, tak zá-
ráz Krol IMć, *in precedencia* Lokájow,
potym Páziow, Kámerjunkerow y Pod-
komórzych w ássystencyi wielu Káwale-
row przez dziedziniec Zámkowy, sukniem
czerwonym ušlány, udał się do Kościo-
ła, y tám wszedłszy, Krolowá Icy Mć w
hábićie Rzymskim, máiąc Koronę na
głowic z Zámku w podobnyż iáko u
Krolá IMći ássystencyi nástąpił y do po-
mie

mienionego pościła Kościół, potym *Szarlotta Amalia*, tudzież Zosią Ładwigą Krolewnę z wyborną także *apparencyą sequentibus*. Kawalerów zaś y innych znaczniejszych liczną frekwencyą przy teyże processyi *agmen claudens*. Balda chin nad Krolem od IchMćiów Gráffa *de Holstein* Kancelerz W. tudzież *de Pleß*, *de Rosenkrantz* y *de Blom* iako Konfiliarzow *intimi consilij*, nad Krolową IeyMć zas od IchMćiów *Baróna de Sebaste* Konfiliarz, *de Gram* Łowczego W. *de Münch* Podkomorzego y Gráffa *de Rantzau* był nieśiony. Pfálczczá Krolá IMći portitorámi byli IchMć Gráf *de Altenburg* y *de Pleß* Podkomorzy Naywyższy, á Krolowy IeyMći IchMć Gráffowá *de Holsteijn* Kancelerzyná W. y Gráffowá *de Hardeggen* Ochmistrzyni. Inne Ceremonie, które przytym ákie odprawiono, opiszá się *in posterum*.

z Szwecyi.

z Sztokholmu d. 4. Iun. Wyiáad Krolá Mći *pro d. 16. pres.* iest determinowany, dlá ufacilitowaniá ktorego IMć P. Gráf *de Horn* codziennie usilnego dokláda starania, áby Sejm ná ten czas mogl byé finálne zakończony. Minister Regnanta Berlińskiego temi dniami Krolowi IMći kosztowne náczyniá z burfztynu złotem wykłztáłowáne imieniem Pryncypála swego w prezencie oddál, ktore dlá kosztowney iego ceny ohoie Krolstwo IchMć bardzo wdzięcznie przyglá. IMć P. *Barón de Szmettau* Posel Krolá IMći Duńskiego codziennie z Ministrámi nászemi miewá Konferencye, co by te w sobie zawicrály, do tych czas dócié nie možná.

z Moskwy.

z Stolicy d. 21. Máj, Cárová IeyMć temi dniami w bardzo máley Dworu swego ássystencyi do pewnego Kláštora Pámien Zakonnych dlá odprawieniá tam-

że nábozeństwá wylecháa. IMć Pána Gráffa *de Wratylaw* Cárová IeyMć przed wylázdé sowim bardzo kosztownym portretem, dyamentámi sadzonym regálizowála y do tego innemi stárcami numismátami Moskwiewskimi udárowála. Xieźniczka Meklenburká, lubo w młodym bardzo, bo w trzynástym roku zostáie, iednák dlá nieporównáných przymiotow y enot Iey, w wielkim u Dworu iest respektó. Cárová IeyMć dáiac dowod láski y áfektu ku teyże Dámie, w dzień národzeniá Iey pewne dobrá w Xięstwie Kurlándskim nábyte y ná 40. tysięcy rublow szacowane pomienioney Xięzniczce dárowála.

z Niemiec.

z Wiedniá d. 16. Iunij, Dwór nász temi dniami z *Laxenburgu* do *Favority* wylecháé y tániże przez czas nieiáki zabáwiwszy, tu powrócié umyslił dlá dániá áudyencyi Posłowi Tureckiemu, ktory, *Mustapha Effendi* názywáiác się, w przeszley ponedziátek u Xiążęciá IMći *Eugeniuszá* publiczną miał áudyencyá, gdzie z dość wielká *apparencyá* do Pfálcu ogrodowego záprawádzony, á przy schodách od dwóch Konfiliarzow z zwy czáynym był przygity komplementem, zkád wielu Officyerow y Kawalerow ná miejsce do áudyencyi náznáczone onego *comitabantur*, tam stánáwwszy Xiążęciu *Eugeniuszowi* z nákrytá głowá ná wielkim krzesle siedzácemu, trzykrotnym głowu uklonieniem y przytknieniem się záwoju ukłón swoy oddáwal, ná co Xiążę *Eugeniusz* podniósly się, nieco kápelsz ruszył, po ktorcy ceremonii temuż Posłowi dáne było krzesło, gdzie przy miány mowie, swoie oddáwszy *Credentiales*, z podobná *apparencyá* ná zad do stáncyi odprowadzony y tániże imieniem Xiążęciá IMći *Eugeniuszá* z cáłym Dworem *lancissimé* był częstowany.